

in 1797, van een leerstoel te Leiden in de Nederlandsche taal en welsprekendheid. Het is echter zeer de vraag, of dit als een gevolg van 1795 aan te merken is en niet veeleer als een rijpe vrucht van de in de tweede helft der 18de eeuw krachtig oplevende belangstelling in ons eigen verleden — onze middel-eeuwsche geschiedenis, onze oudere litteratuur — een belangstelling, die heusch niet uitsluitend bij patriotten, maar even goed bij mannen als Kluit en Bilderdijk gevonden wordt. Ik wil daarom niet zeggen, dat de omwenteling van 1795 ook niet voor de taalstudie van beteekenis is geweest: de opdracht tot samenstelling eener officiële spraakkunst aan Weiland, van een officiële spelling aan Siegenbeek zijn te beschouwen als vruchten van de samensmelting der gewesten tot een eenheidsstaat.

Ook Te Winkel's uitspraak, dat als gevolg van de omwenteling beschouwd moet worden het breken met het classicisme, is niet van dien aard, dat men zoo maar dadelijk geneigd is ze te aanvaarden: de Revolutie toch was vol van reminiscenties aan de klassieke Oudheid. En leest men in zijn Ontwikkelingsgang het hoofdstuk na over de Bataafsche Republiek, dan ziet men van een zoover strekkenden invloed geen spoor. Wel vinden we melding gemaakt van het kwijnen van den boekhandel als gevolg van den slechten economischen toestand. Ook blijkt wel, dat de geschiedenis van den dag in de letterkunde haar reflex vindt: zoo geeft het gevoel van teleurstelling zich al spoedig in kluchtspelen lucht. Van een ingrijpenden invloed blijkt echter nergens. De omwenteling heeft geen bezieling gewekt, die tot het scheppen van belangrijke geestesgewrochten geleid heeft. Ook niet op het gebied van de beeldende kunst of de muziek ¹⁾. „De arenlezende geschiedschrijver” — zoo heeft Busken Huet zich reeds uitgelaten — „keert thuis met de wetenschap: de Muzen zijn anti-revolutionair.” ²⁾

Van beteekenis voor het Hooger Onderwijs is de omwenteling van 1795 geweest, doordat de eisch van onderteekening der formulieren voor de hoogleeraren verviel. Voor het Lager, doordat de Heidelberger Catechismus van de school verbannen werd. In dezen tak van onderwijs blijft men echter niet bij het negatieve staan, men komt hier tot belangrijken positieven arbeid. Wel hebben de wetten van 1801 en 1803 slechts een kort leven, maar

¹⁾ Kalff, VI, p. 7.

²⁾ cf. Postmus, Oud-Holland en de Revolutie, p. 130.